

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Miranda Banovac
Zvanje	dipl. kateheta
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ Plokite - Split
Adresa elektroničke pošte	miranda.banovac@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Najstarija monoteistička religija
Predmet (ili međupredmetna tema)	Katolički vjeronomak
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	Peti (5)
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	<p>OŠ KV A. 5. 3. Učenik objašnjava prisutnost Božjih tragova u povijesti i drugim religijama, razlikuje glavna obilježja monoteističkih religija radi razumijevanja i poštivanja drugih ljudi i njihovih životnih vrijednosti.</p> <p>Razrada ishoda: Učenik prepoznaće i opisuje glavna obilježja monoteističke religije (simbol, utemeljitelj, vrijeme i mjesto nastanka, božanstvo, bogomolja, sveta knjiga)</p> <p>OŠ KV D. 5. 3. Učenik istražuje i izdvaja temeljne pojmove drugih religija, uočava njihov utjecaj i obilježja u suvremenome društvu (u umjetnosti, književnosti, glazbi, filmovima...).</p> <p>Razrada ishoda: Učenik objašnjava da je <i>Biblija</i> sveta knjiga židovske religije i navodi temeljnju razliku između kršćanske i židovske <i>Biblije</i>. Učenik konkretnim odnosom prema pripadnicima drugih religija u svojoj sredini izražava poštovanje prema drugim religijama.</p>
Tijek nastavnog sata	Molitva Vrijeme trajanja 3 min

	<p>Motivacija Igra puzzle - Vrijeme trajanja 7 min Obrada sadržaja Rad u grupama – vrijeme trajanja 20 min Iznošenje rezultata rada – vrijeme trajanja 8 min Vrednovanje kroz kviz – 5 min Molitva – vrijeme trajanja 2 min</p>
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	<p>Molitva: Isuse, sine Davidov Isuse, sine Davidov, smiluj mi se. Prosvijetli mi oči da nađem put k tebi. Učvrsti mi korake da ne skrenem s puta. Otvori mi usta da o tebi govorim. Ojačaj mi ljubav da služim svojoj braći I tako postignem spasenje. Oče naš...</p> <p>Motivacija: Slaganje puzzli Učenici povezuju ponuđene pojmove s Biblijskim likom. Kad se otkriju svi pojmovi ostaje slika zida plača pred kojim i danas mole pobožni Židovi ali i svi oni koji dođu posjetiti Jeruzalem.</p> <p>https://learningapps.org/7602652</p> <p>Obrada sadržaja: Vjeroučitelj poziva učenike da krenu u jednu avanturu istraživanja života židovskog naroda. Istražit ćemo kao oni slave blagdane, gdje mole, koja im je sveta knjiga, tko su njihovi praoci vjere. Učenike dijelimo u 5 skupina. Svaka skupina ima zadatke koje zajedno rješava.</p> <p>Učenici istražuju ponuđene internetske stranice ili ako škola nije u mogućnosti svaka grupa će dobiti tekst koji će pažljivo pročitati, razgovarati o njemu i odgovoriti na postavljena pitanja.</p> <p>1 skupina – Abraham</p> <p>https://www.vjeraidjela.com/abraham-kao-uzor-viere/</p>

I *židovi* i *muslimani* i *kršćani*, štuju Abrahama kao praoca vjere. Sva Abrahamova veličina počiva na Božjem pozivu i Abrahamovu spremnom *odazivu*. Kako se to uistinu dogodilo, arheologija najvjerojatnije nikada neće otkriti, jer biblijski prikaz o Abrahamu ne mora u svemu odgovarati povijesnoj zbilji. Abraham je možda živio u neko drugo vrijeme nego što ga biblijski pisac smješta. Mnogi smatraju da bi to moglo biti između 19. i 13. st. pr. Kr., najvjerojatnije 14. st. pr. Kr. Za nas je bitno da taj događaj shvatimo kao znak saveza Boga s čovječanstvom, koji označava početak *povijesti spasenja*, odnosno povijesni trenutak kada Bog počinje objavljivati svoju volju. Abraham se često naziva *praočem naše vjere*, i to prvenstveno jer je spremno prihvatio Božji poziv da napusti zemlju u kojoj je živio i da krene u nepoznati kraj koji će mu Bog pokazati ("Iди из земље своје, из завичаја и дома оčinskог, у крајеве које ћу ти показати" – Post 12,1b). Abraham kreće iz Ura Kaldejskog u zemlju Kanaansku. Prepušta se Božjem vodstvu, a za uzvrat mu Bog obećaje zemlju, blagoslov i veliko potomstvo. Abraham je do kraja poslušan Božjoj volji i onda kad je ne razumije (žrtvovanje Izaka). Zato je on uzor naše vjere.

- 1.Što znači ime Abraham?
- 2.Zbog čega je Abraham važan za Židove i kršćane
- 3.Koje zanimljivosti si još otkrio o Abrahamu?
4. Što mi možemo naučiti od Abrahama?
5. Kakva je naša vjera kad se nađemo u kušnjama i poteškoćama?

2 skupina – Simboli

https://hr.wikipedia.org/wiki/Davidova_zvijezda
<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=40141>

Davidova zvijezda simbol u obliku dva trokuta koji su spojeni u heksagram koji u judaizmu simboliziraju prožimanje i pomirenje dvije suprotne strane života (nebo -zemlja, dan – noć) vidljivi i nevidljivi svijet. Ime je dobila po kralju Davidu. U starom vijeku se nalazi ovaj simbol kod različitih naroda, u židovstvu tek u 7 st. na jednom hebrejskom pečatu koji je bio nađen u Sidonu. Od 18 st. postaje opći židovski vjerski simbol. Na kongresu u Baselu 1897. proglašena je židovskim

nacionalnim simbolom, a od 1948. nalazi se na zastavi države Izrael.

Simbol trokuta bio je čest i vjerovalo se da donosi sreću i štiti od nesreće. Povezuje se sa brojem sedam – šest krakova i sredina – 6 dana stvaranje svijeta i jedan dan odmora. Također simbolizira Božju vladavinu nad cijelom svemirom – sve četiri strane svijete, gore i dolje.

menora – (svijećnjak), sedmokraki svijećnjak u svetištu zavjetnoga šatora; simbol židovstva. Sastoji se od po tri kraka u nizu s lijeve i desne strane središnjega stupa svijeće. Naziv se upotrebljava i za svijećnjake Salomonova hrama, kao i za osmerokraki svijećnjak što ga Židovi upotrebljavaju prigodom blagdana Hanuke. Na Titovu slavoluku u Rimu vide se obredni predmeti Izraelaca, a među njima i sedmokraka menora. Danas se menora nalazi u grbu države Izrael.

- 1.Zašto je zvijezda dobila naziv Davidova?
- 2.Koji geometrijski lik primjećujete u zvijezdi i što on znači?
- 3.Što je menora? Postoji li neki znak u nas kršćana koji bi te mogao podsjetiti na menoru?
4. Nacrtaj Davidovu zvijezdu

3 skupina – Tora

<https://hr.wikipedia.org/wiki/Tora>

Tora je najsvetija od svih svetih knjiga i spisa u židovstvu. To je prvi od tri dijela hebrejske Biblike, osnova je vjerskih dokumenata židovstva i podijeljena je u pet knjiga, čija su imena na hrvatskom knjiga Postanka, Izlaska, Levitski zakonik, knjiga Brojeva i Ponovljeni zakon.

Prema rabinskoj tradiciji Tora sadrža 613 pravila, zapovijedi kojih se pobožni Židovi pridržavaju.

- 1.Što za Židove znači Tora?
- 2.Koliko knjiga sadrži Tora i koje su to knjige?
3. Židovi se strogo drže Zakona i propisa. Razmislite je li Biblija samo knjiga propisa kojih se treba strogo pridržavati ili ima i neku drugu poruku. Navedi koju?
- 4.Što za kršćane, a što za tebe znači Sveta knjiga?

4 skupina – Šabat

<https://www.vjeraidjela.com/povijest-i-znacenje-sabata/>

Židovi ističu kako je riječ "svet" (posvetiti) prvi puta u Bibliji uporabljeni upravo za Šabat. Po šabatu se posvećuje vrijeme, jer je taj dan posebno posvećen molitvi i učenju Tore. Za Židove, nadalje šabat ima, naravno, duhovno značenje a u isto vrijeme i veliko značenje za obiteljski život. Budući da je puno toga zabranjeno činiti na šabat, obitelj se nužno okuplja, moli i razgovara o obiteljskim pitanjima, jer je na šabat zabranjeno voditi poslovne razgovore. Šabat, naravno, počinje od zalaska sunca u petak do zalaska sunca u subotu, jer za Židove inače dan započinje večerom. Još dva sata prije sumraka žena pali svijeće, ide se u sinagogu, a onda vraća kući gdje uz molitvu i čitanje Pjesme nad pjesmama bude "doček šabata" (koji je predstavljen kao kraljica). Slijedi svečana večera. Za večerom u molitvi zvanoj „Kidduš“ Židovi slave Boga što im je podario subotu: „*Blagoslovjen da si, Gospodine, Bože naš, kralju svijeta jer si nas posvetio svojim zapovijedima i jer smo ti omiljeli, te si nam u baštinu predao šabat svoga posvećenja, iz ljubavi i naklonosti kao spomen stvaranja.*“

„Subote moje morate obdržavati, jer subota je znak između mene i vas od naraštaja do naraštaja, da budete svjesni da vas ja, Jahve, posvećujem“. (Iz 31,12). Tako je za Židove obdržavanje subote temeljni znak obdržavanja saveza. I danas u državi Izrael, posljednje što bi jedan liberalni Židov od svoje židovske tradicije napustio bilo bi upravo obdržavanje subote.

- 1.Što znači riječ Šabat i čega se Židovi prisjećaju slaveći subotu?
2. Kako Židovi slave subotu?
- 3.Koji je nama dan odmora i zašto? Kako ga vi slavite?
- 4.Napiši nekoliko primjera na koji bi način mogao potaknuti svoje prijatelje, rodbinu, susjede na redovito pohađanje nedjeljne mise.

5 skupina – Sinagoga

<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56076>

sinagoga - isprva zborište, skupština i općina, a poslije židovska bogomolja, koja se – nakon razaranja Salomonova hrama (586. pr. Kr.) – pojavljuje kao kulni prostor babilonske židovske dijaspore. U Rimskom Carstvu postojale su sinagoge na cijelome sredozemnom području gdje je bilo Židova. Bizantski carevi, i neki drugi vladari, ograničavali su gradnju novih sinagoga. U novom vijeku postupno su prestala ta ograničenja i zabrane. Zbog skučenosti prostora u židovskim četvrtima, getima, sinagoge su sve do emancipacije Židova u XIX. st. bile upotrebljavane i kao škole, sudnice te za druge poslove važne za zajednicu. – Središnje je mjesto u sinagogi tabernakul, odnosno svetohranište, u kojem se čuvaju sveti spisi (*Tora*); u sredini je sinagoge propovjedaonica, s koje se čita *Sveto pismo* i propovijeda; ispred tabernakula je vječno svjetlo i sedmerokraki svijećnjak (*menorah*). U sinagogama je određeno posebno mjesto za žene. Mnoge sinagoge uništene su u II. svjetskom ratu.

- 1.Što je sinagoga i što znači ta riječ?
2. Koje je središnje mjesto sinagoge i što se tu čuva?
- 3.Što je najsvetije što prebiva u našoj „kući molitve“?
- 4.Šema Israel je molitva koju pobožni Židovi redovito mole. Na koju molitvu ili zapovijed tebe kao kršćanina podsjeća ova molitva?

Učenici u skupinama rade 15 min.

Učenici iznose rezultate rada.

Učenici provjeravaju usvojeno gradivo igrajući kviz.

(autorski rad)

<https://create.kahoot.it/share/zidovstvo/afe2c2cd-cd6f-478e-be55-0b35763866cb>

Molitva: Psalam 122

Židovi ovako mole svoju najsvetiju molitvu:
Shema Israel – video isječak Youtube (trajanje 3 minute)

https://www.youtube.com/watch?v=rJ_hBz-wFtU

Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<p>Molitva – Isuse, sine Davidov Pridruživanje pojmove izrađenih u digitalno alatu Learning Apps- puzzle (autorski rad) Tekstovi za rad po grupama Rješavanje zadataka odgovarajući na pitanja izrađenih u digitalnom alatu Kahoot (autorski rad) Židovska molitva Šema Israel praćeno preko Youtuba.</p>																								
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p>Vrednovanje za učenje: Aktivnost 3-2-1 Učenici na kraju sata dobiju listić kojeg popunjavaju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nabroji 3 informacije u koje si potpuno siguran/na 2. Napiši dvije informacije koje baš i ne razumiješ 3. Navedi jednu informaciju koja ti uopće nije jasna? <p>Vrednovanje kao učenje: Vršnjačko vrednovanje rada u skupini:</p> <table border="1" data-bbox="768 994 1421 1649"> <thead> <tr> <th data-bbox="768 994 915 1072">Elementi</th><th data-bbox="915 994 1062 1072">Izvrsno</th><th data-bbox="1062 994 1209 1072">Dobro</th><th data-bbox="1209 994 1421 1072">Treba popraviti</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="768 1072 915 1184">Poštuje pravila rada</td><td data-bbox="915 1072 1062 1184"></td><td data-bbox="1062 1072 1209 1184"></td><td data-bbox="1209 1072 1421 1184"></td></tr> <tr> <td data-bbox="768 1184 915 1296">Pomaže drugima</td><td data-bbox="915 1184 1062 1296"></td><td data-bbox="1062 1184 1209 1296"></td><td data-bbox="1209 1184 1421 1296"></td></tr> <tr> <td data-bbox="768 1296 915 1408">Uvažava tuđa mišljenja</td><td data-bbox="915 1296 1062 1408"></td><td data-bbox="1062 1296 1209 1408"></td><td data-bbox="1209 1296 1421 1408"></td></tr> <tr> <td data-bbox="768 1408 915 1499">Potiče kreativnost u radu</td><td data-bbox="915 1408 1062 1499"></td><td data-bbox="1062 1408 1209 1499"></td><td data-bbox="1209 1408 1421 1499"></td></tr> <tr> <td data-bbox="768 1499 915 1649">Pridonosi uspješnom izvršavanju zadataka</td><td data-bbox="915 1499 1062 1649"></td><td data-bbox="1062 1499 1209 1649"></td><td data-bbox="1209 1499 1421 1649"></td></tr> </tbody> </table> <p>Vrednovanje naučenog: Vrednovanje uspješnosti kroz igru kviza. Učenici igrajući kviz znanja ponavljaju naučeno. https://create.kahoot.it/share/zidovstvo/afe2c2cd-cd6f-478e-be55-0b35763866cb</p>	Elementi	Izvrsno	Dobro	Treba popraviti	Poštuje pravila rada				Pomaže drugima				Uvažava tuđa mišljenja				Potiče kreativnost u radu				Pridonosi uspješnom izvršavanju zadataka			
Elementi	Izvrsno	Dobro	Treba popraviti																						
Poštuje pravila rada																									
Pomaže drugima																									
Uvažava tuđa mišljenja																									
Potiče kreativnost u radu																									
Pridonosi uspješnom izvršavanju zadataka																									

Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	<ul style="list-style-type: none"> - pridruživanje pojmova kojim se provjerava predznanje učenika - istraživanje i otkrivanje zanimljivosti o židovskoj religiji kroz zadani tekst - otkrivanje značenja zadanih pojmova - kritičko promišljanje o svom odnosu prema svojoj vjeri i prema pripadnicima drugih religija
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	<p>Hrvatski jezik</p> <p>A. 5. 2 Učenik aktivno sluša tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta u cijelini.</p> <p>C. 5. 1 Učenik razlikuje izvore informacija, pronalazi potrebne informacije u skladu sa svojim potrebama i interesima. ikt A.1.3.</p> <p>Učenik primjenjuje pravila za odgovorno i sigurno služenje programima i uređajima. ikt C.1.2.</p> <p>Učenik uz učiteljevu pomoć djelotvorno provodi jednostavno pretraživanje informacija u digitalnome okružju. osr A.1.3.</p> <p>Razvija svoje potencijale ikt A.1.2.</p> <p>Učenik se uz učiteljevu pomoć služi odabranim uređajima i programima uku A.1.1.</p> <p>1.Upravljanje informacijama Učenik uz pomoć učitelja traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema. uku D.1.2.</p> <p>2. Suradnja s drugima Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć uku C.2.3.</p> <p>Interes Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.</p>

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	Čitanje teksta, izdvajanje bitnog i pisano odgovaranje na postavljena pitanja = hrvatski jezik Slušanje pjesme = Glazbena kultura Istraživanje na mrežnim stranicama i igra puzzle = ikt
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	Učenika smjestiti u skupinu broj 2. Učenik crta simbole Davidovu zvijezdu i menoru. Učeniku se može dati predložak pomoći kojeg će crtati.
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	Nakon rješavanja zadataka prve skupine učenik, identificirajući se s Abrahamom, u prvom licu ,sažima poruku u kojoj potiče zajedništvo u različitosti u duhu triju monoteističkih religija.
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	Vrednovanje uspješnosti kroz igru kviza. Odličan: Učeni ima 10-12 točnih odgovora Vrlo dobar: Učenik ima 8-10 točnih odgovora Dobar: Učenik ima 5-7 točnih odgovora Dovoljan: Učenik ima do 5 točnih odgovora Nedovoljan: Učenik nije odgovorio na ni jedno postavljeno pitanje
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	Židovska općina u mom mjestu Učenici zajedno s vjeroučiteljem, a bilo bi poželjno uključivanje e nastavnika iz povijesti, hrvatskog jezika i razrednika, posjećuju židovsku općinu. Istražuju, bilježe, prave fotografije i pažljivo slušaju vodiča. Učenike dijelimo u 3 grupe i svaka grupa ima različiti zadatak. Prva grupa učenika ima zadatak napraviti izložbu fotografija u školskom atriju s kratkim objašnjenjima fotografija. Druga grupa učenika piše novinsko izvješće o svom posjetu židovskoj općini (novinsko izvješće, intervju s učenikom...). Kojeg će izložiti na panou u atriju škole. Učitelj hrvatskog jezika i predstavnici učenika izabiru najuspješnije radove i stavlju ih na web stranicu škole. Treća grupa učenika radi prezentaciju u digitalnom alatu Adobe Spark, Canva... preko koje će prikazati osnovne sličnosti i razlike kršćana i Židova.

	Vrijeme trajanja: 1 mjesec Rezultati rada se predstavlja javno u školi uz sudjelovanje svih učenika petih razreda sa svojim razrednicima.
Poveznice na multimedejske i interaktivne sadržaje	<p>https://learningapps.org/7602652 (autorski rad)</p> <p>https://www.vjerajdjela.com/abraham-kao-uzor-viere/</p> <p>https://hr.wikipedia.org/wiki/Davidova_zvijezda</p> <p>http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=40141</p> <p>https://hr.wikipedia.org/wiki/Tora</p> <p>https://www.vjerajdjela.com/povijest-i-znacenje-sabata/</p> <p>http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56076</p> <p>https://create.kahoot.it/share/zidovstvo/afe2c2cd-cd6f-478e-be55-0b35763866cb (autorski rad)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=rJ_hBz-wFtU</p>
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Religije svijeta, Enciklopedijski priručnik, KS Zagreb, 1991.</p> <p>Život i običaji Svetе zemlje u Isusovo vrijeme, Josip Burić, Crkva u svijetu Split, 1998.</p> <p>Velike religije svijeta, Živko Kustić, GK Zagreb, 1993.</p> <p>Biblija, Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1983.</p> <p>Biblijski priručnik mala enciklopedija, Duhovna stvarnost, Zagreb. 1989.</p> <p>Ilustrirana povijest Crkve, Guy Bedouelle, Kršćanska sadašnjost, Zagreb. 2004.</p>